

III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETAS

475 PLENARINĖ SESIJA, 2011 M. SPALIO 26 IR 27 D.

**Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos
dėl bendros konsoliduotosios pelno mokesčio bazės (BKPMB)**

COM(2011) 121 galutinis – 2011/0058 (CNS)

(2012/C 24/12)

Pranešėjas **Joachim WUERMEILING**

2011 m. balandžio 6 d. Europos Sąjungos Taryba, vadovaudamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 115 straipsniu, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Pasiūlymo dėl Tarybos direktyvos dėl bendros konsoliduotosios pelno mokesčio bazės (BKPMB)

COM(2011) 121 galutinis – 2011/0058 (CNS).

Ekonominės ir pinigų sąjungos, ekonominės ir socialinės sanglaudos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2011 m. spalio 4 d. priėmė savo nuomonę.

475-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2011 m. spalio 26–27 d. (spalio 26 d. d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 137 nariams balsavus už, 22 – prieš ir 15 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK remia siekį Europos vidaus rinkoje įvesti bendrą konsoliduotąją pelno mokesčio bazę (BKPMB) kaip didelį ir svarbų žingsnį. Siekiant užbaigti vidaus rinkos kūrimą reikia labiau suvienodinti įmonių apmokestinimo bazę.

1.1.1 Komisijos direktyvos projektas teigiamai vertinamas, kadangi įvedus BKPMB sukuriama geresnės sąlygos tarptautinė veiklą vykdančioms įmonėms. Apskritai siūlomos taisyklės suteikia galimybę pelno mokesčių rinkti pagal ekonominės veiklos rezultatus, išvengti konkurencijos iškraipymų ir mokesčių nemokėjimo. Tačiau direktyvos projektas turi būti išsamiau paaiškintas ir padaryti kai kurie jo pakeitimai.

1.1.2 Taikant BKPMB būtų galima visoje ES sumažinti ar netgi pašalinti daugumą tarpvalstybinės veiklos mokesčių

kliūčių, tokių kaip tarpvalstybinės nuostolių užskaitos apribojimas, sudėtinga sandorių kainodara ir dvigubas apmokestinimas bei nevienodos sąlygos nuolatinėms buveinėms ir patronuojamosioms įmonėms ES viduje ir priklausomai nuo jų lokalizacijos šalies viduje arba už jos ribų.

1.1.3 EESRK tikisi, jog direktyvos projektas jau vidutinės trukmės laikotarpiu įmonėms gerokai sumažintų mokesčių reikalavimų laikymosi sąnaudas, o valstybėms narėms – administracines sąnaudas.

1.1.4 BKPMB padės pašalinti konkurencijos ES viduje iškraipymus, atsirandančius dėl mokesčių taisyklių. Įvedus BKPMB, verslo sprendimai vidaus rinkoje nebus grindžiami mokesčių sumetimais. Taip BKPMB skatins sąžiningą ir tvarią konkurenciją ir darys teigiamą poveikį augimui ir užimtumui.

1.2 EESRK pripažįsta, jog nuogastaujama, kad BKPMB gali apriboti nacionalinį suverenumą pasirenkant mokesčių politiką, sumažinti mokestines pajamas arba turėti kitų nenumatytų padarinių. Sparčiai kintančioje ir labai konkurencingoje globalioje ekonomikoje, Europos Sąjunga, valdydama 27 valstybių narių BKPMB, neturi struktūrų, kad galėtų skubiai reaguoti į globalius mokesčių pasikeitimus ar paskatas (pvz., moksliniams tyrimams ir taikomajai veiklai), dėl ko galėtų prarasti tiesiogines užsienio investicijas.

1.2.1 Taikant BKPMB taip pat privaloma deramai atsižvelgti į nuogastavimus dėl mokesčių suverenumo pažeidimo ir mokesčių pajamų sumažėjimo. Tokiu metu, kai valstybės finansai patiria didelį spaudimą visoje ES, gyvybiškai svarbu, kad valstybės narės nepatirtų neigiamo poveikio savo pajamoms ir galėtų prognozuoti poveikį savo nacionalinėms sąskaitoms. Valstybės narės gali pačios nustatyti joms tenkančios mokesčio bazės dalies mokesčio tarifo dydį. Tačiau mokesčių teisėje su BKPMB susijusių ekonominių priemonių bus galima imtis tik Europos lygiu. Didelį susirūpinimą kelia tai, kad dėl šios sistemos Europa taps ne tokia lanksti ir pajėgi konkuruoti dėl TUI, kurios atiteks tokioms šalims kaip Šveicarija ar Singapūras.

1.2.2 Ar BKPMB turės neigiamų socialinių ir visuomeninių padarinių turint galvoje įmonių pasirinktą įsisteigimo vietą, ir koku mastu, labai sunku įvertinti jau vien todėl, kad įmonių apmokestinimas tėra tik vienas iš keleto svarbių veiksnių, nuo kurių tai priklauso. EESRK rekomenduoja atlikti socialinio ir ekonominio poveikio vertinimą.

1.2.3 Siūloma mokesčio bazė yra platesnė nei dabartinė vidutinė valstybių narių mokesčio bazė. Dėl to iš pradžių padidės mokestinės pajamos. Antra vertus, tarpvalstybinė nuostolių užskaita sumažins mokesčių naštą. EESRK nuomone, bėgant metams šie skirtumai turėtų išsilyginti, todėl valstybėse narėse nereikėtų baimintis, kad ilgainiui neteks mokestinių pajamų.

1.2.4 EESRK mano, kad BKPMB turėtų būti neutrali pajamų atžvilgiu. Todėl EESRK pritaria direktyvoje numatytai galimybei valstybėms narėms pačioms nustatyti mokesčio tarifus, kad mokesčių našta nei padidėtų, nei sumažėtų.

1.2.5 Šiuo metu vykstančiuose debatuose, žinoma, pirmiausiai aptariami mokesčių politikos ir mokesčių sistemos klausimai. Vis dėlto EESRK ragina Europos Parlamentą ir valstybes nares vertinant projektą kaip visumą atkreipti dėmesį į ekonominius pranašumus, kuriuos visoms valstybėms narėms gali suteikti BKPMB, ir sukurtos laisvos ir sąžiningos konkurencijos sąlygos mokesčių srityje.

1.2.6 Įvedus BKPMB faktinių mokesčio tarifų skirtumai taptų skaidresni. EESRK nuomone, įvedus BKPMB nesumažėtų

nacionalinių mokesčio tarifų svarba įmonėms priimant sprendimus dėl steigimosi vietos, nes ir taikant BKPMB valstybių narių mokesčio tarifai būtų skirtingi. Dabartinėmis konkurencijos sąlygomis mokesčių srityje iš esmės svarbu perkelti pelną ir nuostolius į valstybes nares, kuriose apmokestinimo lygis palyginti žemas arba aukštas. Taikant BKPMB, mokesčių konkurencijoje svarbiausi būtų veiksniai, atspindintys mokesčio bazės paskirstymo formulėje.

1.3 EESRK palankiai vertina, kad BKPMB taisyklėse daugiausia dėmesio skiriama pelno ir nuostolių užskaitai (konsolidavimui) skirtingose valstybėse narėse. Tik konsolidavimu bus panaikintos esamos sandorių kainodaros problemos, atsirastų galimybė vykdyti mokesčių atžvilgiu neutralų restruktūrizavimą visoje ES ir bus išvengta dvigubo apmokestinimo. Kadangi konsolidavimas yra esminis ekonominis BKPMB pranašumas, iš pat pradžių jis turėtų būti bendros mokesčio bazės dalis.

1.4 Atsižvelgdamas į BKPMB taikymo sritį, Komitetas nereikalauja nedelsiant privalomai taikyti BKPMB, ir sutinka, kad pradiniam etape ji būtų neprivalomo pobūdžio. Tačiau ilguoju laikotarpiu, kai peržengiama tam tikra riba, BKPMB turėtų būti privaloma. Jei BKPMB liktų neprivaloma visą laiką, valstybėms narėms tektų ilgalaikė ir sunki administracinė našta, kadangi kartu su nauja BKPMB sistema jos turėtų ir toliau taikyti esamą nacionalinę pelno mokesčio sistemą.

1.5 EESRK palankiai vertina tai, jog direktyvos projekte numatyta, kad BKPMB gali taikyti bet kokio dydžio įmonės, nepaisant to, ar jos veikia tarpvalstybiniu, ar tik nacionaliniu lygmeniu. Būtent mažosioms ir vidutinėms įmonėms galimybė naudoti BKPMB suteikia apčiuopiamų pranašumų, nes gerokai mažiau padidėja su tarpvalstybine veikla susijusių reikalavimų laikymosi sąnaudos. Tačiau tai netaikoma daugeliui mažųjų ir vidutinių įmonių, kurioms kaip ūkinėms bendrijoms ir individualioms įmonėms pelno mokestis netaikomas.

1.6 Reikėtų toliau plėtoti siekį išvengti ne ES šalyse gautų pajamų dvigubo apmokestinimo visapusiškai taikant neapmokestinimo metodą. EESRK nuomone, nedera apmokestinti tokias pajamas, net jei ES nepriklausančioje šalyje mokesčio tarifai yra žemi.

1.7 Atskiroms taisyklėms reikia papildomo paaiškinimo, kai kuriais atvejais išsamaus. Tai yra būtina, kad direktyvos įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu labai nesiskirtų ir kad būtų taikomos visos direktyvos taisyklės. Ypač trūksta apibrėžčių ir vartojamos nepakankamai aiškios teisinės sąvokos. Tai kelia pavojų vienodam direktyvos taikymui.

1.8 EESRK manymu, mokesčio bazei nustatyti labai svarbu pradėti taikyti vieno langelio principą, kad būtų galima supaprastinti mokesčių procedūras, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms, ir užtikrinti vienodą taisyklių taikymą visiems mokesčių mokėtojams, tačiau tam būtina stiprinti valstybių narių administracinį bendradarbiavimą, kurio iki šiol nėra, visų pirma automatinio informacijos apie konsolidavimo mastą perdavimo srityje. Tačiau EESRK pažymi, jog dar yra dėl ko ginčytis valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms su pagrindine mokesčių institucija dėl prašymų pateikti nuomonę, pajamų auditų ir paskirstymo formulės klausimų.

1.9 EESRK mano, kad Europos Komisija turėtų geriau apsvarstyti siūlomą proporcingo paskirstymo sistemą. Taikant dabartinį pasiūlymą, vienodos svarbos suteikimas pardavimo pagal paskirties vietą svertiniam veiksmui ir turto bei darbo veiksmams gali būti naudinga stambesnėms didelio vartojimo valstybėms narėms tiesiog dėl jų dydžio, o šioje formulėje beveik neatsižvelgus į intelektinės nuosavybės nuostatas, sistema būtų pagrįsta pasenusia modernios Europos ekonomikos vizija, neskatiniančia ir neremiančia pažangiosios ekonomikos vystymo.

1.10 EESRK nuomone, dviejų ar daugiau valstybių narių ketinimas bendradarbiaujant suderinti įmonių pelno mokesčio bazę, skatina mokesčių konvergenciją. Tačiau tokias iniciatyvas reikia įgyvendinti taip, kad jomis nebūtų sukuriamos naujos kliūtys suderinimui Europos lygiu, o taip pat nebūtų bandoma priimti kokius nors išankstinius sprendimus dėl visos Europos Sąjungos projekto.

2. Pasiūlymo turinys ir prielaidos

2.1 2011 m. kovo 16 d. Komisija patvirtino Pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos dėl bendros konsoliduotosios pelno mokesčio bazės (BKPMB) (COM(2011) 121/4; IP/11/319). Pagrindinis pasiūlymo tikslas – suteikti tarpvalstybinę veiklą ES vykdančioms įmonėms galimybę pagal visoje Europoje vienodas taisykles apskaičiuoti pelno mokesčiui ypač svarbią mokesčio bazę. Šiuo metu įmonės turi apskaičiuoti mokesčio bazę atsižvelgdamos į iki 27 skirtingų nacionalinių sistemų taisykles. Dėl to labai išauga administracinės sąnaudos, ypač mažųjų ir vidutinių įmonių, ir iškraipoma konkurencija bendrojoje rinkoje.

2.2 BKPMB siekiama pašalinti ar bent jau sumažinti tarpvalstybinės veiklos ES kliūtis, trukdančias baigti kurti bendrąją rinką:

— būtų gerokai sumažintos administracinės mokesčių apskaičiavimo sąnaudos (mokestinių reikalavimų laikymosi sąnaudos),

— nebekiltų sudėtingas klausimas dėl sandorio kainodaros įmonėje, nes apmokestinimo tvarka visur būtų vienoda,

— būtų galima tarpvalstybinė nuostolių užskaita,

— dvigubo apmokestinimo problema būtų vienodai sprendžiama visoje Europoje.

2.3 Pagal Komisijos skaičiavimus, taikydamos BKPMB, ES veikiančios įmonės per metus galės sutaupyti 700 mln. eurų reikalavimų laikymosi sąnaudų, dar 1,3 mlrd. eurų vykdant konsolidavimą ir iki 1 mlrd. eurų pradėdamos tarpvalstybinę veiklą. Be to, tikimasi, kad dėl BKPMB ES taps patrauklesnė užsienio investuotojams.

2.4 Direktyva parengta taip, kad galiausiai nuo valstybių narių sprendimo dėl mokesčio tarifų dydžio priklausys, ar BKPMB įvedimas turės neigiamo poveikio mokestinių pajamų dydžiui. Remiantis Europos Komisijos modeliniais skaičiavimais, per keletą metų nesitikima jokio neigiamo poveikio pajamoms, nes BKPMB yra platesnė nei pagal nacionalines nuostatas.

2.5 Tačiau dėl tarpvalstybiniu mastu užskaitomų nuostolių mokesčio bazę turi tendenciją sumažėti. Reikalavimų laikymosi sąnaudų sumažinimas ir didesnis patrauklumas trečiųjų šalių investuotojams tai turėtų bent iš dalies kompensuoti.

2.6 Pagrindinės pasiūlymo dėl BKPMB sudedamosios dalys yra taisyklės dėl BKPMB taikymo srities, dėl mokesčio bazės apskaičiavimo, dėl pelno užskaitymo tarpvalstybiniu mastu (konsolidavimo), dėl proporcingo mokestinių pajamų paskirstymo tarp valstybių narių ir dėl vieno bendro kontaktinio centro įmonėms.

2.7 Taikymo sričiai priskiriami tik pelno mokesčiu ES apmokestinami juridiniai asmenys. Taigi BKPMB netaikoma ūkinėms bendrijoms, fiziniams asmenims ar investicijų fondams.

2.8 Bendrovės, kurioms taikoma direktyva, turi teisę pasirinkti apmokestinimo būdą pagal BKPMB (direktyvos projekto 6 straipsnis); šis būdas bus taikomas pradinį penkerių metų laikotarpį, o vėliau trejų metų laikotarpiais (direktyvos projekto 105 straipsnis).

2.9 Direktyvos projekte numatyta visa suvienuodinta mokesčio bazės apskaičiavimo tvarka. Projekte nesiremiama jokiais konkrečiomis apskaitos taisyklėmis, nors pavienėse taisyklėse atspindi komercinės teisės tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų (TFAS) principai. Apmokestinamosios pajamos nustatomos remiantis pelno ir nuostolių ataskaita ir atitinka įprastą tarptautinę praktiką.

2.10 BKPMB pasirinkusios įmonės gali visiškai užskaityti (konsoliduoti) pelną ir nuostolius skirtingose valstybėse narėse. Šiuo metu tai daryti galima tik iš dalies arba visiškai negalima, o tai mokesčių atžvilgiu yra labai nenaudinga kitose šalyse esantiems įmonės filialams.

2.11 Taikymo sričiai iš esmės priklauso visos ES įsisteigusios bendrovių grupės ir ES įsikūrusios nuolatinės buveinės. Į taikymo sritį įtraukiamos patrunuojamosios bendrovės, kai patrunuojančioji bendrovė turi daugiau kaip 50 proc. balsavimo teisių ir valdo daugiau kaip 75 proc. akcijų. Dalykinei taikymo sričiai priklauso visos grupės narių gautos pajamos. Teritoriniu požiūriu taikymo sritis apima Europos Sąjungą.

2.12 Pelnas, apskaičiuotas laikantis vienodų taisyklių, yra proporcingai paskirstomas tarp valstybių narių, kuriose įmonė vykdo veiklą, atsižvelgiant į (ekonominę) veiklą (vertinamą pagal darbą, turtą ir pardavimą). Paskirstymas atliekamas taikant trimis pridėtinės vertės veiksniais (darbu, pardavimu, turtu) pagrįstą formulę. Į finansų sektoriaus (finansų įstaigų ir draudimo įmonių) ypatybes atsižvelgiama patikslinus veiksnius. Kiekvienoje valstybėje narėje atitinkamas mokesčio dydis nustatomas paskirstyti pelno daliai taikant nacionalinį mokesčio tarifą.

3. Bendrosios pastabos

3.1 EESRK aiškiai remia ketinimą įvesti BKPMB kaip svarbią priemonę vidaus rinkoje esančioms mokesstinėms kliūtims įveikti: panaikinti dvigubą apmokestinimą ir nevienodas sąlygas nuolatinėms buveinėms vidaus rinkoje, užskaityti nuostolius tarpvalstybiniu lygiu ir pašalinti sandorių kainodaros problemą.

3.2 EESRK anksčiau yra raginęs taip pat ir mokesčių teisės srityje sukurti laisvas ir sąžiningas konkurencijos sąlygas siekiant skatinti tarpvalstybinę veiklą⁽¹⁾. Paskutinį kartą Komitetas pateikė išsamią nuomonę „Bendros konsoliduotos pelno mokesčio bazės sukūrimas ES“⁽²⁾ 2006 m. vasario 14 d. Direktyvos projekte atsižvelgiama į daugelį ankstesnių EESRK pastabų.

3.3 Tačiau Komisijos pateikti įrodymai yra priešaringi. Nors poveikio vertinimas, viena vertus, paremtas Deloitte tyrimu, rodančiu, kad reikalavimų laikymosi sąnaudos konkrečiu atveju už šalies ribų veikiančiai įmonei steigiant filialą kitoje valstybėje narėje gali sumažėti daugiau kaip 60 proc., tačiau, kita vertus, pagal PWC atliktą tarptautinės grupės tyrimą reikalavimų laikymosi sąnaudos sumažėtų tik 1 proc. Pagal Ernst and Young tyrimą apskaičiuotos reikalavimų laikymosi sąnaudos padidėtų 13 proc., kadangi mokesčių deklaracijos parengimui ir pateikimui bei susijusiam mokesčio administravimui reikėtų papildomų sąnaudų, kurios nusvertų tikėtinas mažesnes sąnaudas dėl sumažėjusio sandorių kainodaros poreikio. Kompetentingos mokesčių institucijos administravimo sąnaudos padidės, kadangi teks administruoti tiek nacionalinę, tiek BKPMB sistemą.

3.4 Pagal direktyvos projektą įmonėms gerokai sumažinamos mokesčių reikalavimų laikymosi sąnaudos, o valstybėms

narėms – administracinės sąnaudos, nors pradžioje ir susidaro su pertvarkymu susijusios išlaidos.

3.5 EESRK nuomone, svarbiausia yra Europos Sąjungoje panaikinti konkurencijos iškraipymus, atsirandančius dėl mokesčių taisyklių. Šiuo metu įmonių sprendimai ES priimami remiantis ne tik konkurencijos kriterijais. Įtakos dažnai turi mokesčių optimizavimo argumentai. Pavyzdžiui, investicijos į mokslinius tyrimus vykdomos ten, kur sąnaudos atskaitomos iš mokesčių, arba labai rizikinga veikla vykdoma ten, kur dėl nuostolių galima sumažinti mokesčius. Tai prieštarauja pagrindiniam bendrosios rinkos principui, kai įmonių sprendimams neigiamos įtakos turi mokesčiai, ir daro žalingą poveikį augimui ir darbo vietų kūrimui.

3.6 Tačiau EESRK supranta ir daugelio subjektų, visų pirma devynių valstybių narių⁽³⁾, manančių, kad pasiūlymas neatitinka subsidarumo principo, nacionalinių parlamentų nuogastavimus, kad gali būti apribotas nacionalinis suverenumas pasirenkant mokesčių politiką ir sumažėti mokesčių pajamos arba atsirasti kitų nenumatytų pasekmių.

3.6.1 Tiesa, kad valstybės narės bendrovių, pasirinkusių BKPMB, atžvilgiu nebegalės imtis jokių nacionalinių mokesčių priemonių, kuriomis siekiama ekonominių tikslų, nes mokesčio bazė bus nustatyta Europos lygiu. Be to, tokių priemonių konkurencingumui didinti ir darbo vietoms kurti dabar bus galima imtis Europos lygiu ir tai turės teigiamo poveikio visai vidaus rinkai ir pavienėms įmonėms nebus sudaromos skirtingos sąlygos.

3.6.2 Vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiu BKPMB gali paskatinti ekonominę veiklą ir darbo vietas perkelti į kitas šalis, kuriose bus teikiamos nacionalinės mokesčių paskatos įmonėms kurtis tam tikrose vietose. Iš tikrųjų BKPMB kaip tik turi padėti išvengti tokių konkurencijos iškraipymų, atsirandančių dėl mokesčių lengvatų. EESRK mano, jog vis dėlto Komisija turėtų atlikti socialinių ir ekonominių aspektų analizę ir išsamiu išnagrinėti šiuos klausimus, kad ES institucijos ir kiti suinteresuotieji subjektai galėtų geriau įvertinti tokį poveikį.

3.7 Taikant BKPMB iš esmės išsaugomas valstybių narių suverenumas mokesčių srityje, nes valstybės narės gali pačios nustatyti savo mokesčio bazės dalies apmokestinimo lygį. Įvedant BKPMB suderinama mokesčio bazė, o ne mokesčio tarifai. Valstybės narės ir toliau galės nustatyti nacionalinius mokesčio tarifus, atsižvelgdamos į savo biudžeto politikos prioritetus. Vis dėlto laikinai pajamos gali sumažėti, kurias galima pakoreguoti tik ateityje padidinus mokesčio tarifą.

⁽¹⁾ EESRK nuomonė „Mokesčių politika Europos Sąjungoje. Prioritetai ateinančioms metams“, OL C 48, 2002 2 21, p. 73.

⁽²⁾ Komisijos prašymu parengta tiriamoji nuomonė, OL C 088, 2006 4 14, p. 48.

⁽³⁾ Pagal Protokolo dėl subsidarumo ir proporcingumo principų taikymo (Nr. 2) 6 straipsnį Bulgarijos, Airijos, Maltos, Lenkijos, Rumunijos, Slovakijos, Švedijos, Nyderlandų ir Jungtinės Karalystės nacionaliniai parlamentai Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos Komisijai atsiuntė pagrįstas nuomones.

4. Konkrečios pastabos

4.1 Direktyvos projektas yra didelis Komisijos laimėjimas, tačiau reikalingi išsamesni paaiškinimai ir keletas pakeitimų. Apskritai siūlomos taisyklės suteikia galimybę pelno mokesčių rinktis pagal ekonominius rezultatus, išvengti konkurencijos iškreipimų ir mokesčių nemokėjimo.

4.2 EESRK palankiai vertina tai, jog direktyvos projekte numatyta, kad BKPMB gali naudotis bet kokio dydžio įmonės, nepaisant to, ar jos veikia tarpvalstybiniu, ar tik nacionaliniu lygmeniu – nors direktyvos projektas visų pirma skirtas įmonėms ar grupėms, kurios veikia tarpvalstybiniu lygmeniu. Tačiau dėl šios mokesčio bazės ir mažosios ir vidutinės įmonės galės lengviau plėsti savo veiklą tarpvalstybiniu lygiu, nes BKPMB, palyginti su apmokestinimu pagal keletą nacionalinių sistemų, suteiks didelių pranašumų sąnaudų atžvilgiu. Mažosioms ir vidutinėms įmonėms, kurios įsteigtos kaip uždarnosios akcinės bendrovės, BKPMB pasirinkimas gali būti naudingas. Tačiau tai netaikoma daugeliui mažųjų ir vidutinių įmonių – ūkinėms bendrijoms ir vidutinio dydžio individualioms įmonėms, kurioms pelno mokestis netaikomas.

4.3 Atsižvelgdamas į tai, Komitetas primygtinai nebereikalauja nedelsiant privalomai taikyti BKPMB, tačiau pasisako už tai, kad pradiniam etape BKPMB būtų neprivalomo pobūdžio. Ilguoju laikotarpiu BKPMB, kai peržengiama tam tikra riba, taikoma tarpvalstybinę veiklą vykdančioms įmonėms, turėtų būti privaloma. Jei BKPMB liktų neprivaloma visą laiką, valstybėms narėms tektų ilgalaikę ir sunki administracinė našta, kadangi kartu su nauja BKPMB sistema jos turėtų ir toliau taikyti esamą pelno mokesčio sistemą.

4.4 Visų susijusių grupės narių pelno ir nuostolių agregavimas („konsolidavimas“) yra pagrindinė priemonė mokestinėms kliūtims bendrojoje rinkoje pašalinti ir yra svarbiausių BKPMB pranašumų pagrindas. Tik vykdant konsolidavimą galima pasiekti tokios naudos: užskaityti nuostolius tarpvalstybiniu lygmeniu, išvengti problemų, susijusių su sandorių kainodara, galimybė pasirinkti įmonės struktūrą, kuri visoje ES būtų neutrali mokesčių atžvilgiu, išvengti dvigubo apmokestinimo ir sudaryti vienodas sąlygas ES patronuojamosioms bendrovėms ir ES nuolatiniams buveinėms. Taigi konsolidavimui reikėtų be išlygų pritarti. Tai yra tikrai geresnis sprendimas nei „nereikšmingas“ sprendimas nustatyti bendrą nekonsoliduotąją pelno mokesčio bazę nevykdant konsolidavimo.

4.5 BKPMB taikymo sritis tinkamai nustatoma apibrėžiant jos individualią, dalykinę ir teritorinę taikymo sritį. Formalių kriterijų naudojimas reikalavimus atitinkančioms įmonėms nustatyti yra tinkamas todėl, kad šiuos kriterijus galima lengvai taikyti, patikrinti ir kyla mažesnis pavojus, kad bus skirtingai interpretuojami. Žvelgiant iš įmonių perspektyvos, kriterijai yra praktiški ir teisiniu požiūriu aiškūs. Tačiau tai tik iš dalies taikytina taisyklėms dėl įstojimo į grupę ar išstojimo iš jos. Plati dalykinės taikymo srities, pagal kurią įtraukiamos visos gautos

pajamos, apibrėžtis yra naudinga norint išvengti su atskyrimu susijusių problemų. Teritorinis taikymo srities, apimančios Europos Sąjungą, aspektas yra nustatytas tinkamai. Jei būtų įtraukiamos ir pasauliniu mastu gautos pajamos, dėl pasaulinių pelno apskaičiavimo taisyklių stokos reikėtų atlikti daug išteklių reikalaujantį suderinimą.

4.6 EESRK nuomone, tikslingiau paskirstyti mokesčio bazę, pagrįstą pridėtinės vertės veiksniais – darbo, turto ir pardavimo – tarp valstybių narių, nei ją apskaičiuoti remiantis makroekonominiais rodikliais.

4.6.1 Vienoda paskirstymo formulė padeda išvengti iškreipimų ir dvigubo apmokestinimo. Mokesčių mokėtojų galimybes priskirti veiksnius valstybėms narėms, kuriose taikomas mažiausias galimas mokesčio tarifas, labai apriboja tai, jog atsižvelgiama į keletą veiksnių. Alternatyvių paskirstymo metodų taikymui reikalingos aiškios atskyrimo taisyklės ir ypatingas pagrindimas. Tai yra būtina, pavyzdžiui, finansų sektoriui (bankai ir draudimo bendrovės), kuris veikia pagal specifinį verslo modelį.

4.6.2 Išlieka pavojus, jog atskiros valstybės narės gali taikyti formulę nevienodai ir tokiu būdu mokesčio bazės dalių suma gali būti didesnė ar mažesnė nei faktinės bendros pajamos, kurios turi būti paskirstytos. Dėl to bendra pajamų suma, kuri turi būti paskirstyta, būtų pakartotinai arba nepakankamai apmokestinama. Kad taip neatsitiktų, Europos Komisija turi skubiai priimti įgyvendinimo teisės aktus.

4.6.3 Kalbant apie turto vietos nustatymą taikant „turto“ veiksnį, reikia tiksliau nustatyti ekonominės nuosavybės ir faktinio naudojimo ribas, be to, reikėtų apsvarstyti, kaip įtraukti intelektualinės nuosavybės teises. Remiantis dviejų dalių „darbo“ veiksniumi suskirstymas pagal darbuotojų skaičių yra paprastas ir praktiškas, tačiau gali kilti problemų, visų pirma tada, kai darbuotojai dirba grupės nario „kontroliuojami ir būdami jo atsakomybėje“. Tyrimų rezultatai rodo, kad pelno paskirstymas pagal „darbo“ veiksnį gali turėti neigiamų ekonominių pasekmių darbo rinkai. Įtraukus socialines ir senatvės išmokas gali kilti papildomų ginčų tarp valstybių narių, nes skiriasi socialinio draudimo sistemos ES. „Pardavimo“ veiksnys yra orientuotas į rinką ir gali būti pernelyg palankus didelėms valstybėms narėms paprasčiausiai dėl jų dydžio. Reikėtų apsvarstyti galimybę proporcingo paskirstymo formulėje jį išbraukti arba nustatyti naują jo svorį.

4.7 Mokesčio bazė yra platesnė nei dabartinė vidutinė mokesčio bazė valstybėse narėse. Dėl to pirmiausia padidės mokestinė pajamos. O tarpvalstybinė nuostolių užskaita padės sumažinti mokestinę naštą. EESRK mano, kad BKPMB turėtų būti pajamų atžvilgiu neutrali. Todėl EESRK pritaria direktyvoje numatyta galimybei valstybėms narėms pačioms nustatyti mokesčio tarifus, kad mokesčių našta nei padidėtų, nei sumažėtų.

4.8 Mokesčio bazės nustatymui pasirinkta sistema atitinka tarptautinius standartus, visų pirma 25 iš 27 valstybių narių standartus. EESRK nuomone, tai tinkamas sprendimas. Direktyvos projekte nėra nuorodos į komercinės teisės TFAS apskaitos taisykles, nes BKPMB yra savarankiškam mokesčio pelno apskaičiavimui skirtų taisyklių rinkinys. Tačiau pavienėse nuostatose atsispindi TFAS principai, kurie nuo ilgamečio BKPMB projekto pradžios buvo plėtojami toliau.

4.9 Atskiroms taisyklėms reikia paaiškinimo, kai kuriais atvejais išsamaus. Šio paaiškinimo reikia tam, kad būtų išvengta susiskaldymo, atsirandančio dėl taisyklių taikymo nacionaliniu lygmeniu. Ypač trūksta apibrėžčių ir vartojamos nepakankamai aiškos teisinės sąvokos (pavyzdžiui, turtas arba pirkimo ar gamybos sąnaudos). Tai, jog trūksta išsamių taisyklių atskiriems sektoriams, pavyzdžiui, dėl finansinio turto tvarkymo arba nepakankamai išsamių taisyklės, pavyzdžiui, apibrėžiant ekonominį savininką, kelia pavojų vienodam taikymui.

4.10 Abejotina, ar priimta esamos formos bendroji kovos su piktnaudžiavimu sąlyga yra tinkama. Direktyvos projekte nustatyta, kad į apsimestinius sandorius, kurie vykdomi vieninteliu tikslu – išvengti apmokestinimo, apskaičiuojant mokesčio bazę neatsižvelgiama (direktyvos projekto 80 straipsnis). Taip taikant ir aiškinant bendrąją kovos su piktnaudžiavimu taisyklę kils didelių sunkumų, nes pagal ETT praktiką piktnaudžiavimas turi būti įrodytas kiekvienu pavieniu atveju.

4.11 EESRK teigiamai vertina tai, kad bus išvengta ne ES šalyse gautų pajamų dvigubo apmokestinimo tokių pajamų iš viso neapmokestinant. Tokiu būdu ES įmonėms būtų taikomi tik užsienio rinkos mokesčiai. EESRK nesupranta, kodėl pagal Komisijos pasiūlymą nuo šios taisyklės turėtų būti nukrypstama, kai užsienio mokesčiai yra mažesni. Perėjimas prie įskaitymo metodo tais atvejais, kai užsienio mokestis per mažas, yra, EESRK nuomone, abejotinas, nes apima ne tik piktnaudžiavimo atvejus, bet ir įprastą įmonių veiklą.

4.12 EESRK nuomone, pernelyg ribojama galimybė taikyti atidėjinius.

4.12.1 Atidėjiniai galimi tik tai atvejais, kai jie išskirtinai susiję su teisiniais įsipareigojimais. Tai atima galimybe juos taikyti turto mokesčiui, kuris yra grynai ekonominės kilmės. EESRK nuomone, ekonominiu požiūriu tai nepateisinama, nes ekonominės veiklos rezultatus, taigi ir apmokestinimą pelną taip pat riboja grynai ekonominės kilmės turto mokesčiai.

4.12.2 Kalbant apie atidėjinius teisiniams įsipareigojimams, reikia aiškiau išdėstyti reikalavimus dėl minimalios tikimybės, kad jais bus pasinaudota. Nepakankamai konkrečiai išdėstyti ir patikimo apskaičiavimo kriterijai. Kadangi trūksta tikslumo, lieka neaišku, kaip tvarkomi atidėjiniai numatomiems nuostoliams padengti. Taisyklėse neminimi ir atidėjiniai pensijoms, tačiau į juos reikėtų atsižvelgti, nes priešingu atveju negalios savi-vertinimo taisyklė.

4.12.3 Direktyvos projekte nepateikiama konkrečios informacijos dėl tam tikroms ūkio šakoms, kurios pripažįstamos pagal ES teisę, būdingos rizikos ir nenurodomas įgyvendinimo įgaliojimų perdavimas Komisijai. Pateikiama tik konkreti taisyklė dėl draudimo įmonių techninių atidėjinių atskaitymo, o kalbant apie svyravimo išlyginimo atidėjinius valstybėms narėms suteikiama galimybė pasirinkti, ar vykdyti atskaitymą.

4.12.4 Siekiant tinkamai atsižvelgti į su rizika susijusias ypatybes (turint omenyje finansų krizę), reikia nustatyti išsamesnes taisykles, ypač finansų sektoriui. Ypač trūksta išsamių taisyklių dėl išvestinių priemonių tvarkymo ir dėl išperkamosios nuomos. Be to, manome, kad reikia priimti taisyklę, pagal kurią būtų numatytas bankų techninių atidėjinių atskaitymas (bendrosios bankininkystės rizikos atveju) arba finansinių lėšų vertės sumažinimas. Pačioje direktyvoje, kaip specialioje taisyklėje dėl draudimo, turėtų būti nustatytos išsamos taisyklės finansų sektoriui.

4.13 Teisingas sprendimas neleisti atskaityti paties pelno mokesčio ir kitų į pelno mokestį panašių mokesčių. Tačiau turi būti dar kartą labai nuodugniai patikrintas BKPMB direktyvos 14 straipsniui skirtame III priede pateiktas neatskaitytinų nacionalinių mokesčių sąrašas. Taigi draudimo mokesčio, kuris tik dėl šalies viduje renkamo mokesčio neturi būti atskaitytinas, negalima lyginti su pelno mokesčiu. Jei draudimo mokestis mokamas už draudimo išmoką ir draudimo bendrovės apskaitoje tai yra pajamos, tuo atveju turėtų būti galima juos atskaičiuoti iš mokesčių kaip įmonės išlaidas.

4.14 Kalbant apie vienodą apmokestinimą, atrodo tinkama nustatyti diskonto palūkanų normą, atsižvelgiant į tai, kad leidus laisvai rinktis būtų suteikta pernelyg didelė veiksmų laisvė. Tai, jog sutartas palūkanų normas ketinama naudoti išimties tvarka, kelia tam tikrų problemų.

4.15 Pasiūlyme numatyta galimybė apskaičiuoti bendro grupės turto, o ne atskiro turto nusidėvėjimą. Tai logiška. Be to, taikant bendro grupės turto nusidėvėjimo apskaičiavimo metodą įmonėms suteikiama galimybė finansavimui panaudoti savo lėšas. Jei nusidėvėjimo norma būtų 25 proc., didžioji nusidėvėjimo dalis būtų užskaityta tik tada, kai ateitų laikas vykdyti atnaujinimo investicijas. Todėl grupės turtui taikoma nusidėvėjimo norma turėtų būti deramai padidinta.

4.16 Taikant atskaitymą išimtinėmis aplinkybėmis tik nenudėvimo ilgalaikio turto atveju, kai gali būti parodyta, kad vertė nuolat mažėja, pernelyg menkai atsižvelgiama į nuostolius. Taip pat neaišku, ką apima „nuolatinis vertės mažėjimas“. Turto, kurį pardavus gaunamam pelnui netaikomi mokesčiai, pavyzdžiui, kapitalo bendrovės akcijoms, atžvilgiu negali būti taikomas išimtinio nusidėvėjimo skaičiavimas. Tai gali būti nenaudinga kontroliuojančiosioms bendrovėms ir rizikos kapitalo įmonėms.

4.17 EESRK manymu, mokesčio bazei nustatyti labai svarbu pradėti taikyti vieno langelio principą, kad būtų galima supaprastinti mokesčių procedūras, ypač mažosioms ir vidutinėms įmonėms, ir užtikrinti vienodą taisyklių taikymą visiems mokesčių mokėtojams, tačiau tam būtina stiprinti valstybių narių administracinį bendradarbiavimą, kurio iki šiol nėra, visų pirma veiksmingai stebėti konsolidavimo mastą (bendrovės, patronuojamosios įmonės, nuolatinės buveinės), kuris kasmet keisis. Automatinis informacijos perdavimas turi tapti norma, kaip ES PVM srityje.

4.18 Verta paminėti, kad visa komunikacija su kompetentingomis mokesčių institucijomis turi vykti tik tarp vadinamojo pagrindinio grupės mokesčių mokėtojo ir pagrindinės mokesčių institucijos, kuriai jis priskirtas. Tada nebereikėtų koordinavimo su įvairiomis nacionalinėmis mokesčių institucijomis. EESRK palankiai vertina su tuo susijusį biurokratinės naštos sumažinimą mokesčių mokėtojams ir mokesčių institucijoms.

2011 m. spalio 26 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*

Staffan NILSSON

PRIEDAS

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonės

Toliau pateikiamai diskusijų metu atmesti pakeitimai, už kuriuos buvo atiduota ne mažiau kaip 1/4 balsų:

1.4 punktas

Iš dalies pakeisti taip:

„1.4 Atsižvelgdamas į BKPMB taikymo sritį, Komitetas nereikalauja nedelsiant privalomai taikyti BKPMB, ir sutinka, kad pradiniam etape ji būtų neprivalomo pobūdžio. Tačiau ilguoju laikotarpiu, kai peržengiama tam tikra riba, taikoma tarpvalstybinę veiklą vykdančioms įmonėms, BKPMB turėtų būti privaloma. Jei BKPMB liktų neprivaloma visą laiką, valstybėms narėms tektų ilgalaikė ir sunki administracinė našta, kadangi kartu su nauja BKPMB sistema jos turėtų ir toliau taikyti esamą nacionalinę pelno mokesčio sistemą.“

Šis pakeitimas buvo atmetas 70 narių balsavus už, 90 – prieš ir 15 – susilaikius.
